

Minor: Sociaal werk in stad en straat

Studiehandleiding

Studiejaar 2020 – 2021, semester 1

Contactpersonen:

Meta de Lange, m.m.de.lange@hva.nl

Simona Gaarhuis, s.a.m.gaarhuis@hva.nl

Inhoudsopgave

Introductie en opbouw minor.....	3
Theorielij.....	5
Praktijklij.....	7
Intervisielij.....	9
Bijlage 1 Rubric A	11
Bijlage 2 Rubric B	13

Introductie en opbouw minor

Ben je als sociaal professional van de gemeente of van de wijkbewoner? Richt je het Huis van de Wijk in voor bewoners die al heel lang in de buurt wonen, of voor nieuwe bewonersgroepen, zoals statushouders? Is het huisvesten van mensen met een GGZ achtergrond in stadswijken ook goed voor bewoners uit de buurt? Kom je op voor het zwakste belang of voor iedereen? Maakt de stad de mensen of maken mensen de stad?

In deze minor leer je naast theoretische kennis over complexe Amsterdamse wijken, een diverse kijk op de straat en de stad te ontwikkelen en hoe je *als street level professional* balanceert tussen spanningsvelden die daaruit voortkomen. We focussen in de minor op het werken in aandachtswijken/complexe wijken omdat in deze gebieden de meest kwetsbare bewoners in toenemende mate samenwonen.

In de minor Sociaal Werk in Stad en Straat werk je nauw samen met het lectoraat Stedelijk Sociaal Werk. Voor meer informatie kijk op de website van het [lectoraat Stedelijk Sociaal Werken](#).

Leerdoelen

- De student heeft kennis van de rol van sociaal professionals in een steeds veranderlijke stedelijke omgeving.
- De student past theoretische kennis over sociaal professionals als *moral agents* in aandachtswijken/ ontwikkelbuurten toe op eigen praktijkvoorbeelden en -ervaringen.
- De student verzamelt kwantitatieve en kwalitatieve gegevens over een wijk.
- De student ontwikkelt een innovatieve benadering voor een praktijkprobleem in de vorm van een digitale kaart, door kennis te combineren uit verschillende bronnen.
- De student laat zien verantwoording te nemen voor zijn leerproces buiten het aanbod van de minor om (strippenkaartactiviteiten).
- De student reflecteert op zijn/haar professionele en persoonlijke ontwikkeling als sociaal werker en geeft feedback aan andere studenten.

Opbouw minor

De minor bestaat uit drie onderdelen, theorielijn, praktijklijn en intervisie, die allemaal afzonderlijk getoetst worden. De theorielijn bestaat uit wekelijkse online masterclasses die worden verzorgd door gastdocenten van het lectoraat Stedelijk Sociaal Werken. Bij de praktijklijn werk je toe naar een uitgebreide wijkanalyse. Dit onderdeel bestaat uit het maken van opdrachten die worden besproken tijdens consultmomenten op de maandagochtend. Daarnaast is er een intervisielijn waarin je persoonlijke vaardigheden ontwikkelt en samen met andere studenten reflecteert op eigen ervaring en praktijk.

Onderdelen	Docenten	dagdeel	Vorm	Toetsing
Theorielij	Gastdocenten olv Meta de Lange	maandagmiddag	Masterclasses	Tweewekelijkse theorieopdracht (5 essays)
Praktijklij	Meta de Lange (VT) Pamela Lucas (VT) Simona Gaarhuis (DT)	maandagochtend	Consulten	Eindproduct gevuld met bevindingen uit praktijkopdrachten
Intervisielij	Simona Gaarhuis (DT) Geoffrey Verheul (VL)	Maandag DT Donderdag VT	Training/ intervisie	Portfolioverslag en presentatie

Theorielijn

Contactpersoon Meta de Lange, m.m.de.lange@hva.nl

Een belangrijk onderdeel van de minor, waarin de literatuur aan bod komt, is het onderdeel theorie. Iedere week op maandag belichten we een thema om zo een steeds vollediger beeld te krijgen van de theorie en praktijk. We hopen dat je zicht krijgt op de verschillende thema's die een rol spelen in grootstedelijke gebieden waar sprake is van probleemcumulatie. Wat is de achtergrond van deze grootstedelijke kwesties, welke factoren hebben allemaal invloed op de levens van mensen in de stad? En welke rol spelen sociaal professionals hierin? Door als voorbereiding de bijbehorende literatuur te lezen en tijdens de consultgesprekken met elkaar in gesprek te gaan, vorm je een eigen mening over de thema's die aan bod komen.

Elke maandagmiddag wordt een Live Masterclass gegeven door een gastdocent. Houd rekening met een duur van minimaal 60 en maximaal 90 minuten. Je bereidt de masterclass voor door het studiemateriaal te bestuderen en vragen te formuleren voor de docent. Bij de Masterclass wordt gevraagd om zichtbare interactie via vragen: live of middels chatfunctie. Er wordt verwacht dat je elke week aanwezig bent.

Ruim een week voor een nieuw thema wordt behandeld wordt op Brightspace een document gedeeld met informatie over gastdocent, een introductie op het thema, de verplichte literatuur en de essay-vraag die voor aanvang beantwoord dient te worden. Het uiterlijke inlevermoment hiervoor is zondag voor 24:00u in de oneven weken (via Brightspace).

Binnen het onderdeel theorie staat elke week één thema centraal en worden de volgende activiteiten van je verwacht:

1. Voorbereiden door het lezen van de theorieopdracht mtb specifieke thema
2. Lezen van verplichte studiemateriaal
3. Deelnemen aan masterclasses
4. Elke twee weken: het maken van de theorieopdracht (bijbehorende essay-vraag)

Toetsing

Het eindcijfer van de theorielijn is het gemiddelde cijfers van vijf theorie opdrachten die je in totaal inlevert. Dit betekent dat je twee van de zeven theorieopdrachten onvoldoende mogen zijn of niet hoeft in te leveren.

De theorieopdrachten worden beoordeeld aan de hand van de criteria zoals geformuleerd in Rubric A (zie bijlage 1).

Theorie weekschema

Blok 1				
Week	Datum	Thema	Subthema masterclass	Docent
1	Ma: 31 aug. 15.00 – 16.30	Stedelijk sociaal werken	Urbanisatie	Lex Veldboer
2	Ma: 7 sept. 15.00 – 16.30	Stedelijk sociaal werken	Aandachtswijken	Lex Veldboer
3	Ma: 14 sept. 15.00 – 16.30	Sociaal werk als professie?	Professionalisering van sociaal werk	Marc Hoijtink
4	Ma: 21 sept. 15.00 – 16.30	Sociaal werk als professie?	Het 'sociale' van sociaal werk	Marc Hoijtink
5	Ma: 28 sept 15.00 – 16.30	Sociaal schaduwwerk	Sociaal schaduwwerk: over informele spelers in het welzijnslandschap	Saskia Welschen
6	Ma. 5 okt 15.00 – 16.30	Sociaal schaduwwerk	Samenwerking tussen informele en formele spelers in het sociaal werk	Saskia Welschen
Herfstvakantie				
7	19 oktober 15.00 – 16.30	Mensenrechten en sociaal werk	Deel 1	Michiel Lochtenberg
Toetsweken				
Blok 2				
1	9 november 15.00 – 16.30	Mensenrechten en sociaal werk	Deel 2	Michiel Lochtenberg
2	16 november 15.00 – 16.30	Recht op de stad	Gentrificatie	Charlotte Kemmeren
3	23 november 15.00 – 16.30	Recht op de stad	Diversiteit	Charlotte Kemmeren
4	30 november 15.00 – 16.30	Empowerment	Individuele aanpak	Max Huber
5	7 december 15.00 – 16.30	Empowerment	Collectieve aanpak	Max Huber
6	14 december 15.00 – 16.30	Ervaringsdeskundigheid	De waarde van ervaringsdeskundigheid	Astrid Philips
Kerstvakantie				
7	4 januari 2021 15.00 – 16.30	Ervaringsdeskundigheid	Deskundigen aan het woord	Astrid Philips

Praktijklijn

Docenten:

Meta de Lange, m.m.de.lange@hva.nl (voltijd)

Pamela Lucas, p.lucas@hva.nl (voltijd)

Simona Gaarhuis, s.a.m.gaarhuis@hva.nl (deeltijd)

Voor het praktijkgedeelte ga je een wijk in kaart brengen aan de hand van de thema's die tijdens de masterclasses worden behandeld. Per thema krijg je een praktijkopdracht. Samen leiden de opdrachten tot een uitgebreide analyse van een wijk. Je wordt hierbij uitgedaagd om theoretische kennis en praktijkkennis met elkaar te combineren en om zowel kwalitatieve (verhalen) als kwantitatieve (cijfers) gegevens bij elkaar te brengen.

Je werkt samen in een tweetal of drietal, waarbij je als groep een wijk selecteert die je verder onderzoekt. Voltijdstudenten mogen een wijk naar keuze kiezen, die in elk geval fysiek te bereiken is voor alle groepsleden. Deeltijdstudenten mogen de opdracht uitvoeren in hun eigen (stedelijke) werkomgeving.

Uiteindelijk verwerk je alle kwantitatieve en kwalitatieve gegevens die je per week hebt verzameld in een eindproduct. Maak een visueel aantrekkelijk eindproduct waarin een macrobeeld van de wijk (gebiedsanalyse gebaseerd op kwantitatieve gegevens) wordt gekoppeld aan een microbeeld van alledaagse processen op straatniveau (foto's, citaten, profielen van mensen). Dit leidt tot een combinatie van een vogelperspectief – van bovenaf- en kikkerperspectief- van onderaf. Maak hierbij gebruik van Google Maps en andere visuele middelen zodat de gegevens daadwerkelijk 'in kaart' worden gebracht.

Deelnemen aan consultmomenten

Op de maandagochtenden vinden consultmomenten plaats onder begeleiding van een docent.¹ Elk consult heeft een duur van maximaal 60 minuten. Bij het consultmoment staat de praktijkopdracht van die week centraal. Elke week zet je de tussentijdse bevindingen van de praktijkopdrachten in de kluis op Brightspace. Tijdens het consult demonstreer je – in duo's of drietallen – hoe je actief aan de slag bent geweest met het thema van de week en het daarvoor aangeboden onderwijs hebt gevolgd. Het uiterlijke inlevermoment van de (tussentijdse) bevindingen is elke vrijdag voor 24:00 (via Brightspace). De praktijkopdrachten zijn op Brightspace te vinden.

Voorwaarde voor deelname aan consultmomenten

Van studenten wordt verwacht dat zij actief deelnemen tijdens de wekelijkse consultmomenten. Een voorwaarde aan het deelnemen van het consult is dat tussentijdse bevindingen van de praktijkopdrachten in de kluis op Brightspace worden ingeleverd. Zonder deze input is deelname aan het consult niet mogelijk.

---

¹ Voor deeltijd studenten geldt dat de consultmomenten van de praktijklijn samenvallen met intervisie onder begeleiding van Simona Gaarhuis.

Rolverdeling consultmomenten

Anders dan dat je mogelijk gewend bent is niet de docent degene die de leiding op zich neemt. Elke week wordt een andere student aangewezen als voorzitter. De voorzitter heeft de volgende taken:

- Voorbereiden door de input in de kluis van medestudenten te bekijken
- Agenda opstellen en aan het begin van het consult delen via chatbox
- Zorgen dat iedereen inbreng kan geven
- Tijdsbewaking

In principe staan de volgende agenda punten tijdens het wekelijks consult centraal

- Uitleg praktijkopdracht door de docent (even weken)
- Bespreken tussentijdse bevindingen praktijkopdracht (elke week)
- Inbreng van vragen/opmerkingen door de studenten
- Afronding

Om het consultmoment ook technisch soepel te laten verlopen wordt aan iedereen het volgende verzocht:

- Log op tijd in
- Zoek de meest rustige plek op in huis als je deelneemt
- Werk bij voorkeur met je laptop en niet met je mobiel
- Probeer ervoor te zorgen dat je laptop verbonden is aan een kabel als je wifi instabiel is
- Doe een koptelefoon op of oortjes in

Toetsing

In het eindproduct zijn alle bevindingen van de praktijkopdracht verzameld. Het eindproduct wordt aan het eind van de minor beoordeeld en dit vormt het eindcijfer van de praktijklijn. De inhoud wordt beoordeeld aan de hand van de criteria zoals geformuleerd in Rubric B (zie bijlage 2).

Intervisielij

Docenten:

Simona Gaarhuis, s.a.m.gaarthuis@hva.nl (deeltijd)

Geoffrey Verheul, g.verheul@hva.nl (voltijd)

In het eerste, tweede en/of derde leerjaar van je studie heb je waarschijnlijk supervisie gevolgd. Hierin heb je leren reflecteren op praktijksituaties. Tevens heb je geleerd wat betekenisvolle situaties zijn om in te brengen en te bewerken. Het studieonderdeel intervisie, bij de minor Sociaal werk in Stad en Straat, is hier een voortzetting van.

Intervisie is een begeleidingsvorm die binnen de hulpverlening veel wordt gebruikt. Alle redenen om bij deze minor te leren wat intervisie is, welke vormen van intervisie er zijn en welke rollen er binnen intervisie passen. Tot slot is intervisie de plek waar je 'good en bad practices' kunt inbrengen van je praktijkopdracht want: *"wie niet leert is eenzaam"*.

Opzet van het programma en strippenkaart - activiteiten

Conform het rooster vindt er in groepen van ongeveer 6-8 personen intervisie plaats. De begeleiding is door de docent. De intervisie is telkens aansluitend aan een theorieblok en vindt op de donderdagen plaats. Op Brightspace vind je een uitgebreide handleiding van het programma. Lees de handleiding voor de eerste intervisie bijeenkomst zorgvuldig door.

Een belangrijk onderdeel bij intervisie is het bijwonen van activiteiten buiten de minor om. Wij noemen dit een **Strippenkaart**. Buiten de minor worden talloze activiteiten georganiseerd die te maken hebben met sociaal werk in aandachtswijken, die een verrijking op het programma kunnen vormen. Naast het reguliere programma is het verplicht 5 (voltijd) of 3 (deeltijd) strippen te verzamelen. In principe is één activiteit één strip, voor sommige grotere activiteiten kun je meerdere strippen krijgen. Wij bieden activiteiten aan, maar je kunt ook na overleg met een begeleider kiezen voor eigen activiteiten, bijvoorbeeld als je toch al naar een lezing gaat omdat je deze interessant vindt. De bevindingen van activiteiten met betrekking tot de strippenkaart verwerk je in je portfolio en de demonstratie daarvan. Opties zijn onder andere:

- Een bijeenkomst bij Pakhuis de Zwijger of een lezing, symposium of bijeenkomst elders
- Een middag meelopen bij de voedselbank, buurthuis of een andere organisatie
- Een culturele productie met maatschappelijk thema

Toetsing

De toetsing van de Intervisielij vindt plaats middels een **portfolio** en een **presentatie van je portfolio**. In het portfolio laat je zien dat je:

- de literatuur, van de theorielij, je eigen hebt gemaakt en hierover een mening hebt gevormd;
- de opgedane kennis en ervaringen vanuit de theorie- en praktijklij kunt vertalen naar je eigen rol en houding als sociaal werker, en hierop kunt reflecteren;

- strippenkaart-activiteiten hebt ondernomen buiten de lessen om en hier op kunt reflecteren en/of een mening over kunt vormen en articuleren;
- resultaatgericht bent: doelgericht, effectief, oplossingsgericht en efficiënt;
- methodisch te werk gaat;
- effectief communiceert, zowel mondeling als schriftelijk: toegankelijk, sensitief en overtuigend;
- blijk geeft van een empathische, betrokken en positieve houding;
- reflecteert op aanpak en resultaat, en de sterke en minder sterke kanten kan benoemen.

Hoe je portfolio vorm krijgt (een film, infographic, stripverhaal, verslag etc.) mag je zelf bepalen. Aan het einde van de minor demonstreer je je portfolio aan de klas. De beoordelingscriteria vindt je in de uitgebreide handleiding 'Intervisie' op Brightspace.

Bijlage 1: Rubric A.

Beoordeling per theorieopdracht opdracht:

Algemene voorwaarden	Voldaan/niet voldaan
De opdracht telt tussen de 500 en 1000 woorden	
Het taalgebruik is in orde	
Literatuurverwijzingen zijn volgens APA-richtlijnen	

criterium	1	2	3	4	5	Score
De student geeft antwoord op de essayvraag						... x 5 = ...
De student past voldoende literatuur op correcte wijze toe						... x 5 = ...
De student geeft verdiepende voorbeelden						... x 5 = ...
De structuur van de tekst is ondersteunend aan de inhoud						... x 5 = ...
Totaalcijfer: ... / 10 =						

In totaal zijn er zeven opdrachten. Studenten kiezen zelf vijf opdrachten in die ze voor een cijfer willen laten tellen. De vijf opdrachten samen vormen het eindcijfer voor de theorieopdrachten.

	Cijfer
Opdracht 1. Urbanisatie	
Opdracht 2. Professionalisering	
Opdracht 3. Sociaal schaduwwerk	
Opdracht 4. Mensenrechten	
Opdracht 5. Recht op de stad	
Opdracht 6. Empowerment	
Opdracht 7. Ervaringsdeskundigheid	
Eindcijfer: (totaal aantal punten / 5)	

Bijlage 2 Rubric B

<i>Algemene voorwaarden</i>	<i>Voldaan/niet voldaan</i>
De tweewekelijkse opdrachten zijn gemaakt en op tijd ingeleverd in de groepskluis op Brightspace.	
In het eindproduct vinden vijf verwijzingen plaats naar theorie uit de masterclasses.	
Voor het eindproduct is gebruik gemaakt van visuele middelen waardoor de wijk letterlijk in kaart wordt gebracht, zoals Google My Maps.	
In het eindproduct zijn in elk geval vijf personen geciteerd.	
Het taalgebruik is in orde.	

<i> criterium</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>Score</i>
Wijkprofiel	Er zijn onvoldoende relevante gegevens over de wijk gepresenteerd. Het wijkprofiel is mager en schets een eenzijdig beeld over de wijk.		Er zijn voldoende relevante gegevens over de wijk gepresenteerd, maar het wijkprofiel schets een eenzijdig beeld over de wijk.		Er zijn zeer complete, relevante en originele gegevens over de wijk in kaart gebracht. Meerdere gezichten, de uitdagingen en spanningen worden getoond.	... x 4 = ...
Professionele voorzieningen en inzet in de wijk	Er is onvoldoende weergegeven over professionele voorzieningen en inzet in de wijk.		Er is voldoende weergegeven over professionele voorzieningen en inzet in de wijk. De kwesties waar professionals tegen aanlopen worden behandeld, maar blijven oppervlakkig.		Er is verdiepende analyse gemaakt van professionele voorzieningen en inzet in de wijk. Kwesties en spanningen van professionals worden behandeld en gekoppeld aan het wijkprofiel. Contrasten en tegenstrijdigheden worden hierbij benadrukt.	... x 4 = ...

Informele ondersteuning in de wijk	Er is onvoldoende weergegeven over informele ondersteuning in de wijk.		Er is voldoende weergegeven over informele ondersteuning in de wijk.		Er is verdiepende analyse gemaakt van informele ondersteuning in de wijk die gekoppeld wordt aan gegevens uit het wijkprofiel. Contrasten en tegenstrijdigheden worden hierbij benadrukt.	... x 2 = ...
Mensenrechten kwestie	Er is onvoldoende informatie over een mensenrechtenkwestie in de buurt.		Er is voldoende weergegeven over een mensenrechtenkwestie in de buurt.		Er is verdiepende analyse gemaakt van een mensenrechtenkwestie in de buurt die gekoppeld wordt aan gegevens uit het wijkprofiel. Contrasten en tegenstrijdigheden worden hierbij benadrukt.	... x 2 = ...
Recht op de stad	Er komen geen of nauwelijks verhalen over spanningen tussen bewonersgroepen aan bod.		Er wordt aandacht gegeven aan spanningen tussen bewonersgroepen.		Er wordt verdiepende analyse gemaakt aan spanningen tussen bewonersgroepen en gekoppeld aan het wijkprofiel. Contrasten en tegenstrijdigheden worden hierbij benadrukt.	... x 2 =
Empowerment in de wijk	Er zijn onvoldoende verhalen van empowerment weergegeven.		Er zijn voldoende verhalen van empowerment weergegeven.		Er zijn verhalen van empowerment verdiepend en analytisch weergegeven en gekoppeld aan het wijkprofiel. Contrasten en tegenstrijdigheden worden hierbij benadrukt.	... x 2 = ...
Bijzonder verhaal	Er is geen verhaal vanuit een ander perspectief weergegeven.		Er is een verhaal vanuit een ander perspectief weergegeven.		Er is een inspirerend en origineel verhaal vanuit een ander perspectief weergegeven dat wordt gekoppeld aan het	... x 2 = ...

				wijkprofiel. Contrasten en tegenstrijdigheden worden hierbij benadrukt.	
Kaart	Het eindproduct ziet er slordig en onverzorgd uit.		Het eindproduct ziet er netjes en verzorgd uit.	Het eindproduct ziet er zeer verzorgd en aantrekkelijk uit.	... x 2 = ...
Eindcijfer					
Feedback:					